

Productiecijfers

S. BAKS*

Recent is veel discussie gevoerd over wat Van Lierop een groeiende kloof tussen rechters en hun bestuur heeft genoemd.¹ Ook lid van de Raad voor de rechtspraak Bakker signaleert recent deze kloof, welke volgens hem samenhangt met de invoering van het integrale management en het Lamicie-kostensysteem.² In dit kader hebben enkele raadsheren van het Gerechtshof Leeuwarden een manifest opgesteld waarin zij grote zorgen uiten 'over de organisatie van de rechtspraak en de nadelige gevolgen daarvan voor de interne onafhankelijkheid van de rechters en de kwaliteit van de rechtspraak'. Onderdeel van deze zorg is dat de Raad voor de rechtspraak fungeert als een 'board' van een groot bedrijf dat letterlijk op grote afstand staat van de gerechten. 'Rechtspraak wordt zo gemarginaliseerd tot een product dat op basis van productiecijfers gemanaged kan worden. (...) De afgelopen jaren zijn productienormen en budgetten leidend geworden. Met de beschikbare mensen en middelen diende ieder jaar weer een hogere productie te worden gerealiseerd. Zowel leidinggevende als niet-leidinggevende rechters worden stelselmatig op basis van statistische gegevens beoordeeld. Niet de kwaliteit van het door hen geleverde werk, hun inzet en hun specifieke eigenschappen, maar de kwantiteit bepaalt grotendeels het oordeel over hun functioneren.'

Dit manifest is in korte tijd door ruim 700 rechters ondertekend.

Naar aanleiding van dit manifest riep ook president Corstens van de Hoge Raad op de in het manifest geuite zorgen van de rechters serieus te nemen. In zijn op 4 februari 2013 in *NRC Next* gepubliceerde open brief schreef Corstens dat dit serieus nemen in zijn opvatting betekent dat 'nu snel en in een beknopt rapport (door enkele goed geïnformeerde, onafhankelijke zwaargewichten uit de rechtspraak en daar buiten: vanuit de Hoge Raad mag een personele bijdrage worden verwacht) wordt geïnventariseerd wat landelijk op de werkvloer de gemene deler is van de zorgen over kwaliteit. Dat kan door in ieder geval rechters die hebben gereageerd op het manifest een aantal vragen voor te leggen over hun zorgen en hen om voorbeelden te vragen'.

Minister Opstelten van Veiligheid en Justitie gaf daags na deze open brief aan niets te voelen voor de instelling van zo'n commissie van zwaargewichten om de

werkdruk binnen de rechtspraak te onderzoeken. De minister gaf aan de bevindingen van de Raad voor de rechtspraak af te wachten, die de gerechten naar aanleiding van genoemd manifest bezocht en knelpunten inventariseerde.³ Opstellen stelde naar aanleiding daarvan – zo nodig – maatregelen te nemen. Op 21 februari 2013 maakte de Raad voor de rechtspraak in een brief aan alle rechters, raadsheren en medewerkers van de rechtspraak⁴ een aantal conclusies van deze rondgang langs nagenoeg alle gerechten bekend waarmee de Raad voor de rechtspraak een aanzet wil geven tot oplossingsrichtingen. Bij deze rondgang was genoemde productiedruk verreweg het meest besproken onderwerp. In de bijeenkomsten werd het op productie gebaseerde bekostigingssysteem vaak als oorzaak genoemd van de productiedruk. De Raad schrijft dat er op korte en lange termijn maatregelen nodig zijn, en dat er minder eenzijdig op productie gestuurd zal dienen te worden. De Raad geeft hierbij aan ook haar eigen opstelling (sluitende begrotingen en vergoedingen per zaak) te herzien 'als blijkt dat gerechten na alle mogelijke maatregelen te hebben genomen, alleen in staat zijn de kwaliteit te handhaven door in de rode cijfers te gaan, dan zij dat zo. De Raad zal hiervoor de verantwoordelijkheid nemen en regering en parlement nadrukkelijk voorhouden dat de samenleving te allen tijde verzekerd moet zijn van kwalitatief goede rechtspraak'.

De Raad schrijft voorts dat het debat in een tweede serie bijeenkomsten wordt voortgezet. Uitgangspunten, problemen en oplossingen komen hierbij aan bod. De Raad geeft hierbij aan niet alleen graag in debat te gaan over de analyse van de gesignaleerde problematiek, maar zeker ook open te staan voor andere en/of betere suggesties om knelpunten en problemen op te lossen. In de woorden van de Raad 'niet vrijblijvend, maar teneinde te komen tot de vaststelling van concrete maatregelen'.

Is het mede in het licht van het vorenstaande niet tijd voor een fundamentele discussie over de afschaffing van het Lamicie-bekostigingssysteem, in die zin dat de begroting van de gerechten en de vergoeding per zaak worden losgekoppeld?

* Mr. S. Baks is advocaat bij CMS Derks Star Busmann en redactielid van dit tijdschrift.

1. Zie W.A.J. van Lierop, 'De kloof tussen rechters en hun bestuur', *NJB* 2012, 2096.

2. Zie F.C. Bakker, 'Is de Raad voor de Rechtspraak ook de Raad van de Rechtspraak?', *NJB* 2013, 3.

3. Zie ook *Juridisch Dagblad* 6 februari 2013.

4. Zie www.rechtspraak.nl.